

Onderwerp: Wob-Doemee onderzoek

Koggenland, 8 april 2022

Geachte raadsleden,

De Rekenkamercommissie Koggenland (hierna: RKC) heeft meegedaan aan het Doemee-onderzoek naar de Wet openbaarheid van bestuur (Wob). Dit onderzoek is in opdracht van de Nederlandse Vereniging van Rekenkamers en Rekenkamercommissies (NVRK) uitgevoerd door Pro Facto. De centrale vraag van het onderzoek is:

Hoe geven de overheden vorm aan de afhandeling van Wob-verzoeken, in hoeverre gebeurt dit rechtmatig, hoe wordt hierover verantwoording afgelegd, hoe is actieve openbaarmaking geregeld en hoe verhoudt zich dat tot de eisen die de Woo (Wet open overheid) straks gaat stellen.

In totaal hebben 83 gemeenten (waaronder Koggenland), 8 provincies en 2 waterschappen deelgenomen aan dit onderzoek. Dat geeft Koggenland de kans om zich op hoofdlijnen te spiegelen aan en te leren van andere decentrale overheden.

Eind februari 2022 hebben wij de definitieve rapportages van Pro Facto ontvangen met daarin de uitkomsten van hun onderzoek.¹ Deze rapportages bevatten een opsomming van bevindingen over Koggenland, alle 83 deelnemende gemeenten en alle 93 decentrale overheden. Wij hebben geconstateerd dat deze factsheets slecht leesbaar zijn. Daarnaast hebben wij een overkoepelende eindrapportage ontvangen. Deze rapportage bevat vijf thema's:

1. het beleid
2. behandeling van Wob-verzoeken
3. rechtsbescherming
4. verantwoording aan de gemeenteraad
5. de actieve openbaarheid

Om u op een overzichtelijke en beknopte wijze te informeren, hebben wij de belangrijkste bevindingen voor u samengevat in deze rekenkamerbrief en voorzien van vijf aanbevelingen. De rapportages van Pro Facto zijn als bijlagen bijgevoegd bij deze brief.

1. Beleid openbaar maken van overheidsinformatie ontbreekt

De gemeente Koggenland heeft geen beleid² over het uit eigen beweging openbaar maken van informatie of het verstrekken van informatie na een verzoek op grond van de Wet openbaarheid van bestuur, een zogenaamd Wob-verzoek. Voor de inwoners, organisaties en gemeenteraad in Koggenland is dus niet bekend of het college van B&W op dit gebied doelen nastreeft en welke doelen dit dan zijn. Als het college wel doelen nastreeft, dan heeft het zich daarover nog niet verantwoord richting de raad en de inwoners (zie de punten 6 en 7 van deze brief). Ruim 42% van de andere gemeenten die mee hebben gedaan aan de benchmark (35 van de 82) geeft aan beleid te hebben over het verstrekken van informatie na een Wob-verzoek.

Vanaf 1 mei 2022 treedt de Woo in werking en vervangt deze de Wob. De Woo heeft net zoals de Wob tot doel dat overheden uit eigen beweging en op verzoek informatie openbaar maken. De Woo is evenwel 'strenger' dan de Wob en heeft tot doel dat overheden transparanter worden, en dat overheidsinformatie beter vindbaar, uitwisselbaar, eenvoudig te ontsluiten en goed te archiveren is. Bovendien moeten op termijn elf categorieën van documenten actief openbaar gemaakt worden. Dit zijn: 1. wet- en regelgeving, 2. organisatiegegevens, 3. raadsstukken, 4. bestuursstukken, 5. stukken van adviescolleges, 6. convenanten, 7. jaarplannen en -verslagen, 8. Woo-verzoeken, 9. onderzoeken, 10. beschikkingen en 11. klachten.

¹ Begin december 2021 ontving uw RKC ook rapportages van Pro Facto. Op basis daarvan hebben wij een eerdere versie van deze rekenkamerbrief opgesteld, besproken met de burgemeester en de ambtelijke organisatie (3 januari 2022) en aangeboden aan het college voor een bestuurlijke reactie (10 januari 2022). Op 19 januari heeft Pro Facto alle deelnemende rekenkamers laten weten dat de rapportages fouten bevatten, die gecorrigeerd gaan worden. Omdat voor ons niet duidelijk was op welke onderdelen de rapportages zouden gaan wijzigen en wat daarvan de gevolgen zijn voor onze rekenkamerbrief, hebben wij op 21 januari 2022 het college geïnformeerd de rekenkamerbrief in te trekken. Op 26 januari is de gemeenteraad daarover geïnformeerd.

² Beleid is in dit verband een verzamelbegrip voor schriftelijke regels, afspraken en gedragslijnen van het gemeentebestuur, over de (uitvoering van de) Wob die extern (voor burgers) gelden en kenbaar zijn. Binnen de organisatie bekende en werkende regels, afspraken en gedragslijnen en mandaat- en delegatiebesluiten vallen buiten de definitie van beleid.

Aanbeveling 1: Stel beleid op. Maak duidelijk welke doelen met het openbaar maken van informatie worden nagestreefd, hoe de doelrealisatie zal worden gemeten, en wanneer deze doelen zullen zijn gerealiseerd. Het is daarbij van belang dat het college ook aangeeft waar het nu staat (de zogenaamde nulmeting), welke activiteiten zullen worden genomen om de doelen te realiseren en welke portefeuillehouder verantwoordelijk is voor de realisatie van het beleid.

Voorafgaand aan het opstellen van beleid kunnen te maken bestuurlijke keuzen worden besproken tussen de raad en het college. Bijvoorbeeld: welke verplichte informatiecategorieën gaan wij als eerste actief openbaar maken, wat vinden wij een acceptabele tijd om te beslissen op een verzoek, in hoeverre willen wij de kosten van de verstrekte informatie in rekening brengen bij de verzoeker, hoeveel toegankelijker willen we de gemeentelijke website maken.

2. Interne organisatie afhandelen Wob-verzoeken niet beschreven

Koggenland beschikt niet over een interne procedure voor het afhandelen van Wob-verzoeken. De gemeentelijke juristen zijn verantwoordelijk voor het afhandelen van de Wob-verzoeken. De ambtelijke organisatie heeft aangegeven de beschikbare capaciteit als voldoende en de kennis, vaardigheden, taakverdeling en de samenwerking als goed te ervaren. Uitvoerende werkzaamheden, zoals het zoeken van documenten worden uitgevoerd door de uitvoeringsafdelingen. Het aantal ontvangen Wob-verzoeken is met naar schatting tussen de 10 en 15 per jaar beperkt en blijft door de jaren heen constant. De ambtelijke organisatie signaleert dat enkele Wob-verzoeken in de loop van de tijd omvangrijker en complexer zijn geworden. In 2018 ontvingen de andere gemeenten gemiddeld 40 Wob-verzoeken, in 2020 was dit opgelopen naar gemiddeld 55 Wob-verzoeken. Het actief of uit eigen beweging openbaar maken van overheidsinformatie is niet belegd in de ambtelijke organisatie.

Met de Woo gaat de procedure voor het afhandelen van verzoeken (het Woo-verzoek) wijzigen. Het vragen om een precisering van een Woo-verzoek moet binnen twee weken na ontvangst van het Woo-verzoek plaatsvinden (artikel 4.1 Woo). Ook de verdagingsstermijn (een juridische formulering om de beslistermijn te verlengen) wordt verkort van vier naar twee weken. Bovendien mag de Woo-beslissing alleen nog verdaagd worden als de omvang of de complexiteit van de informatie een verlenging rechtvaardigt (artikel 4.4 Woo). In een vroegtijdig stadium moet dus zicht worden gekregen op de omvang van een Woo-verzoek. Nieuw is dat de Woo-verzoeken en de openbaar gemaakte documenten verplicht elektronisch moeten worden gepubliceerd. Het college moet maatregelen treffen om digitale documenten duurzaam toegankelijk te maken (artikel 6.1 Woo). Ook moeten er inzagemogelijkheden komen voor onderzoekers en personen die hun eigen dossier willen inzien (artikel 5.5 tot en met 5.7 Woo).

Aanbeveling 2: Stel een procedure op. Niet alleen voor het openbaar maken van informatie na een verzoek, maar ook voor het uit eigen beweging openbaar maken van informatie. Zodat bij de inwerkingtreding van de Woo niet alleen voor de juristen binnen de gemeente duidelijk is wat de nieuwe werkwijze is, maar ook voor de rest van de organisatie. Dit maakt de gemeente tevens minder kwetsbaar bij het afhandelen van de Wob-verzoeken of het actief openbaar maken van informatie, omdat een deel van de werkzaamheden dan ook door niet-juristen kan worden uitgevoerd. Overwogen kan worden om in aanvulling op de procedures meer met sjabloonbrieven te gaan werken, zodat de Woo-verzoeker in de verschillende stadia een brief ontvangt die aan de te stellen eisen voldoet.

3. Het zicht op de Wob-verzoeken en -besluiten is beperkt

Wat opvalt is dat zicht op het Wob-verzoeken beperkt is. Het aantal Wob-verzoeken is bescheiden (tussen de 10 en 15 per jaar), maar dit betreft slechts een schatting. Daarnaast wordt niet geregistreerd wat de achtergrond van de verzoekers is, op welk onderwerp of domein (sociaal, fysiek of politiek bestuurlijk) het verzoek betrekking heeft, of welk deel van de Wob-verzoeken (volledig) is ingewilligd of is afgewezen. De ambtelijke organisatie schat dat het merendeel van de Wob-verzoeken deels wordt ingewilligd en dat Wob-verzoeken in uitzonderlijke gevallen volledig worden afgewezen. De ambtelijke organisatie schat dat gemiddeld 40 tot 50% van de Wob-verzoeken binnen een termijn van vier weken (bij milieu-informatie binnen twee weken) is genomen. Bij alle deelnemende gemeenten ligt dit gemiddeld op 49%. Gemiddeld zou binnen vijf weken en drie dagen worden beslist op Wob-verzoeken. Koggenland geeft aan dat tussen 10% en 20% van de Wob-besluiten niet tijdig is genomen, maar onbekend is met hoeveel dagen de

wettelijke termijn is overschreden. Bij de deelnemende gemeenten ligt dit percentage hoger (32%). Gemiddeld bedraagt de overschrijding 16 dagen.

Koggenland schat dat tegen ongeveer 25% tot 30% van de Koggenlandse Wob-besluiten bezwaar is gemaakt. Dit is aanzienlijk hoger dan het gemiddelde van de andere gemeenten (6%). Ook op het aantal beroepszaken heeft Koggenland geen exact zicht. Naar schatting van de ambtelijke organisatie is tegen 5% tot 10% van de beslissingen op bezwaar beroep ingesteld, het gemiddelde van andere gemeenten is 2%.

Daarnaast valt op dat de ambtelijke organisatie niet beschikt over sturings- en verantwoordingsinformatie over de doorlooptijden en beslistermijnen. Hierdoor neemt de kans op te laat beslissen en daarmee het onrechtmatig handelen toe. De wettelijke beslistermijn is helder: *Het bestuursorgaan beslist op het verzoek om informatie zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk binnen vier weken* (bij milieu-informatie uiterlijk twee weken). De beslistermijn kan daarnaast eenmalig worden verdaagd met vier weken. Ook kan de beslissing³ worden opgeschort om derde belanghebbenden in de gelegenheid te stellen om een zienswijze te geven of indien met de Wob-verzoeker afspraken worden gemaakt over een andere beslisdatum.

Medio 2021 is de ambtelijke organisatie gestart met het opzetten van een volgsysteem.

Aanbeveling 3: Verkrijg sturings- en monitoringsinformatie. Door Wob-verzoeken (vanaf 1 mei 2022 Woo-verzoeken) vanaf het moment van binnenkomst te registreren en de registratie pas te beëindigen nadat het Wob-besluit formele rechtskracht heeft gekregen.⁴ Gebruik deze informatie om te sturen op een tijdige afhandeling van de verzoeken en daarover publiekelijk verantwoording af te leggen. Benut deze informatie om onderzoek te doen naar de oorzaken van afwijkingen ten opzichte van de benchmark. Bijvoorbeeld; waarom ligt het aantal bezwaren op Wob-besluiten in Koggenland viermaal zo hoog als het gemiddelde?

4. Procedurele afhandeling van de Wob-verzoeken lijkt op orde

De door de ambtelijke organisatie beantwoorde vragenlijsten van Pro Facto geven een positief beeld over afhandeling van de Wob-verzoeken. Zo zouden juristen bij ontvangst van een verzoek nagaan of het een Wob-verzoek betreft of een andersoortig verzoek (bijvoorbeeld inzage van persoonsgegevens, of het verzoek betrekking heeft op een ander bestuursorgaan van bijvoorbeeld een andere gemeente). Ook wordt nagegaan of het verzoek betrekking heeft op milieu-informatie. Dat is positief, omdat voor dit soort Wob-verzoeken nu nog een kortere beslistermijn van ten hoogste twee weken geldt. Is in de ogen van de ambtelijke organisatie het Wob-verzoek te algemeen, dan wordt de verzoeker schriftelijk verzocht om het verzoek te preciseren (bij circa 60% van de verzoeken) eventueel gevolgd door een concretiseringsgesprek.

Bij het zoeken naar de relevante documenten voor het Wob-verzoek, zou ook worden gezocht naar relevante Whatsapp, sms- en andere berichten. Op regelniveau wordt beoordeeld of informatie wel of niet openbaar gemaakt kan worden. Daarbij zou altijd worden nagegaan of documenten persoonsgegevens bevatten en worden deze persoonsgegevens meestal geanonimiseerd. Indien een document persoonlijke beleidsopvattingen bevat, wordt per beleidsopvatting gekeken of die opvatting openbaar wordt gemaakt of niet.

Met de Woo moeten straks persoonlijke beleidsopvattingen in documenten in beginsel wél in niet tot personen herleidbare vorm openbaar worden gemaakt. Derde belanghebbenden zouden altijd in de gelegenheid worden gesteld om hun zienswijze te geven op het voorgenomen besluit om informatie (deels) openbaar te maken. Informatie wordt zoveel mogelijk verstrekt in de vorm die de Wob-verzoeker wenst, tenzij de informatie al in een andere, voor de verzoeker makkelijke toegankelijke vorm beschikbaar is.

³ Bij milieu-informatie is verdagen alleen aan de orde als de omvang of gecompliceerdheid van het verzoek dit rechtvaardigt.

⁴ Het besluit krijgt formele rechtskracht nadat het niet meer mogelijk is om in bezwaar, beroep of hoger beroep te gaan tegen het besluit.

5. Kwaliteit Wob-besluiten lijkt op orde

Pro Facto vindt dat de brieven en Wob-besluiten goed leesbaar en goed te begrijpen zijn. Zij hebben tien Wob-dossiers doorgenomen over de jaren 2018 tot en met 2020. Daaruit blijkt dat de tien Wob-verzoeken (deels) zijn ingewilligd. Maakte de gevraagde informatie geen onderdeel uit van bestaande documenten, dan is dat voldoende of goed gemotiveerd in het Wob-besluit. Deed zich een uitzonderingsgrond voor waarom de informatie niet (geheel) openbaar gemaakt kon worden, dan is dat over het algemeen goed gemotiveerd en is openbaarheid als uitgangspunt gehanteerd. In één van de tien onderzochte Wob-dossiers vond Pro Facto de motivering waarom bepaalde informatie werd geweigerd, te summier.

De gemeenteraad heeft met het (jaarlijks) vaststellen van de legesverordening bepaald dat voor het verstrekken van afdrucken van kopieën, uittreksels en samenvattingen de kosten voor één A4 € 0,20 bedragen oplopend tot € 5,75 per A0. Circa 57% van de deelnemende gemeenten brengt (soms) kosten in rekening bij het verstrekken van informatie, circa 42% doet dat niet.

6. Verantwoording aan gemeenteraad ontbreekt

In antwoord op de vragenlijst van Pro Facto heeft de ambtelijke organisatie aangegeven dat de gemeenteraad over de afhandeling van Wob-verzoeken wordt geïnformeerd in de jaarstukken en bestuursrapportages. Wij hebben de jaarrekening 2020 en de programmabegroting 2022 erop nageslagen maar troffen daarin geen informatie aan over de afhandeling van de Wob-verzoeken.⁵ Ons valt op dat in de bedrijfsvoeringparagraaf wel wordt ingegaan op de informatievoorziening, maar niet op de implementatie van de Woo, terwijl dit naar verwachting van grote invloed is op de informatiehuishouding van de gemeente.⁶

Tussen het college en de gemeenteraad zijn (nog) geen afspraken gemaakt over de informatiebehoefte en -voorziening. Bij elf van de deelnemende gemeenten zijn dit soort afspraken wel gemaakt.

De Woo bepaalt dat er in de begroting een openbaarheidsparagraaf wordt opgenomen. In die paragraaf moet aandacht zijn voor de beleidsvoornemens [van het college] inzake de uitvoering van de Woo, over zowel het afhandelen van Woo-verzoeken als het uit eigen beweging openbaar maken van informatie. In het jaarverslag moet [het college] in dezelfde paragraaf vervolgens verantwoording afleggen over de uitvoering van de Woo en de realisatie van die beleidsvoornemens (artikel 3.5 Woo). Deze openbaarmakingsparagraaf heeft tevens tot doel om de controle [van de gemeenteraad] op de naleving van de Woo [door het college] te bevorderen.⁷

Aanbeveling 4: Gemeenteraad en college: overleg over informatiebehoefte en -voorziening. Het is ons onbekend of de gemeenteraad behoefte heeft aan informatie over het (tijdig) afhandelen van Wob-verzoeken, waar de Wob-verzoeken betrekking op hebben, welke informatie het college uit eigen beweging openbaar heeft gemaakt en welke voorbereidingen het college heeft getroffen om de veranderingen die de Woo met zich meebrengt voor de inwerkingdatum van 1 mei 2022 door te voeren. Het lijkt ons zinvol als raadsleden eerst onderling het debat voeren over hun informatiebehoeften in het kader van hun controlerende en kaderstellende taak, om daarna met college in gesprek te gaan over de informatievoorziening.

7. Informatievoorziening via gemeentelijke website summier

Informatie over het doen van een Wob-verzoek is snel gevonden op de gemeentelijke website wanneer wordt gezocht op 'Wob' of 'Wob-verzoek'. Het taalgebruik op de pagina [Informatie opvragen \(Wob-verzoek\)](#)⁸ is volgens Pro Facto begrijpelijk en krijgt het oordeel 'goed'. De informatie over het proces van het afhandelen van een Wob-verzoek is echter beperkt. Vermeld staat dat een Wob-verzoek alleen schriftelijk kan worden ingediend, terwijl het indienen van een Wob-verzoek vormvrij is. Er zijn vier

⁵ Wij merken op dat het pdf-bestand van de programmabegroting 2022 slecht tekst doorzoekbaar is.

⁶ Gemeente Koggenland, Programmabegroting 2022, ongedateerd p. 57

⁷ Zie <https://overhedenopenbaarheid.nl/woo/artikel-3-5-openbaarheidsparagraaf/> samenvatting Kamerstukken II, 2013-2014, 33 328, nr. 9 (Memorie van Toelichting na advies Raad van State)

⁸ Laatst geraadpleegd op 5 maart 2022.

voorwaarden benoemd wanneer een Wob-verzoek kan worden ingediend (bijvoorbeeld 'U kunt een Wob-verzoek indienen als (...) de gemeente de informatie ook echt heeft'). Dit zijn echter voorwaarden waaronder het college het Wob-verzoek kan inwilligen. Informatie over de uitzonderingsgronden ontbreekt. Deze uitzonderingsgronden geven het college de mogelijkheid om informatie niet of gedeeltelijk openbaar te maken.

Positief is dat pagina informatie bevat over de vorm waarin de informatie kan worden verstrekt. Maar er niet is vermeld dat de Wob-verzoeker daarbij een voorkeur mag uitspreken en dat er aan de informatieverstrekking mogelijk kosten zijn verbonden. Informatie over de tijd waarbinnen het Wob-besluit wordt genomen of dat contact kan worden gezocht met de Wob-verzoeker om het verzoek te verduidelijken, ontbreekt. Dat geldt ook voor informatie over de rechtsbescherming van de Wob-verzoeker. Een Wob-verzoeker kan een klacht indienen over gedragingen van ambtenaren of het bestuur bij het afhandelen van het Wob-verzoek en kan in bezwaar gaan tegen een Wob-besluit en in (hoger) beroep gaan tegen een beslissing op bezwaar.

De website vermeldt dat informatie van de overheid zo veel mogelijk openbaar moet zijn en dat inwoners recht hebben op informatie over het beleid en de besluiten van de gemeente. Maar waar deze informatie is gepubliceerd, is niet vermeld.

De gemeentelijke website bevat geen informatie over lopende Wob-verzoeken en geen informatie over de afgehandelde Wob-verzoeken. Documenten die openbaar zijn gemaakt na een Wob-verzoek, zijn openbaar voor eenieder. Door de huidige werkwijze zijn deze echter niet vrij toegankelijk voor eenieder.

Sinds eind 2021 overweegt de ambtelijke organisatie om de informatievoorziening via de website uit te breiden.

Aanbeveling 5: Breid informatievoorziening via de website uit. Geef daarbij een uitgebreidere voorlichting aan personen die op zoek zijn naar informatie. Welke informatie is al actief openbaar gemaakt en waar is deze informatie te raadplegen. Geef meer duidelijkheid over het afhandelen van Wob-verzoeken en de rechtsbescherming van Wob-verzoekers, zodat Wob-verzoekers weten waar ze aan toe zijn. Publiceer de afgehandelde Wob-verzoeken, Wob-besluiten en (deels) openbaar gemaakte documenten. Anonimiseer deze documenten indien dat nodig is en maak de tekst doorzoekbaar. Dat vergroot de transparantie en verhoogt de efficiency.

8. Voorbereidingen op de implementatie van de Woo

Koggenland geeft net zoals de overgrote meerderheid van de deelnemende gemeenten (90%) aan voorbereidingen te hebben getroffen op (de implementatie van) de Woo. De ambtelijke organisatie geeft aan de ontwikkelingen van de Woo al enkele jaren te volgen en deze zowel intern als in regionaal verband⁹ aan de orde te stellen. In februari 2022 heeft MT van de gemeente besloten tot het starten van een projectmatige invoering van de Woo. Ook zou het MT een eerste projectopdracht hebben vastgesteld. Binnen de ingestelde projectgroep zijn verschillende disciplines vertegenwoordigd, waaronder juristen, informatiemanagers en medewerkers digitale informatievoorziening.

De projectgroep zal met een nulmeting de huidige situatie in kaart brengen en inzichtelijk maken wat de taken en wettelijke verplichtingen onder de Woo zijn. Bij de implementatie van de Woo zal ook worden gekeken naar het opstellen van beleid en de informatievoorziening op de website. Van het gemeentebestuur zal worden gevraagd een visie te vormen over openbaarheid: Hoe wil de gemeente haar informatievoorziening inrichten? Daarbij zal ook aandacht moeten zijn voor het aanwijzen van een Woo-contactpersoon die vragen van burgers kan beantwoorden over de beschikbaarheid van informatie.

Verder vindt reeds een oriëntatie plaats om software in te zetten ter ondersteuning bij het anonimiseren van documenten.

⁹ In overleggen tussen Koggenland, Opmeer en Medemblik.

9. Reactie college van B&W en ons nawoord

Dit onderzoek is een Doemee-onderzoek. Het betreft deels een zelfevaluatie van de ambtelijke organisatie, deels een analyse van Pro Facto en deels een analyse van uw rekenkamercommissie. Het feitelijk wederhoor op de factsheets van Pro Facto was in november 2021 afgerond. We hebben er daarom voor gekozen om de fase waarin wij het college vragen om een bestuurlijke reactie, anders in te richten.

Op 3 januari 2022 hebben wij een eerdere versie van deze brief besproken met de ambtelijke organisatie. Ook hebben wij met hen gesproken over de voorbereiding op de Woo (zie paragraaf 8). Op dezelfde dag hebben wij de hoofdlijnen van de conceptbrief besproken met de burgemeester. De aanvullend verkregen informatie hebben wij aan deze brief toegevoegd. Op 10 januari hebben wij de concept rekenkamerbrief aangeboden aan het college van B&W voor een bestuurlijke reactie. Op 21 januari 2022 hebben wij de rekenkamerbrief ingetrokken, omdat de onderliggende factsheets van Pro Facto fouten bevatten. Begin maart hebben wij de gecorrigeerde factsheets van Pro Facto ontvangen.

Op 7 maart 2022 hebben wij de ambtelijke organisatie gevraagd om ons te informeren over de recente organisatieontwikkelingen. De op 9 maart ontvangen aanvullende informatie is in deze brief verwerkt. Op 11 maart 2022 hebben wij deze brief aangeboden aan het college voor een bestuurlijke reactie. Op 4 april 2022 ontvingen wij deze reactie (zie bijlage 1). Het college geeft aan de conclusies en aanbevelingen uit deze rekenkamerbrief te onderschrijven. In het nawoord (zie bijlage 2) geven wij u nog enkele aandachtspunten mee bij de behandeling van deze brief.

Tot slot

Uiteraard lichten wij deze rekenkamerbrief nader toe als u daar prijs op stelt. Deze toelichting kan plaatsvinden in of voorafgaand aan een raadsvergadering. Wij zullen dit afstemmen met uw raadsgriffier.

Met vriendelijke groet,

De Rekenkamercommissie Koggenland

Externe leden: Jurre Terhorst (waarnemend voorzitter) en Arjan Kok

Interne leden (t/m 29 maart 2022): Rianka te Winkel en Karin van der Gaast

Bijlage 1 – Bestuurlijke reactie

Bijlage 2 – Nawoord RKC

Per e-mail: rekenkamercommissie@koggenland.nl

Rekenkamercommissie Koggenland
T.a.v. de heer H. Wokke, voorzitter
POSTBUS 21
1633 ZG AVENHORN

Middenhof 2 | De Goorn
www.koggenland.nl

DATUM 23/3/2022
UW BRIEF VAN 22/03/2022
ONDERWERP Bestuurlijke rapport op brief Rekenkamercommissie Wob Doemee-onderzoek
DOCUMENTNUMMER U22.001356
ZAAKNUMMER ZK22000645

Geachte leden van de Rekenkamercommissie,
Geachte heer Wokke,

Op 11 maart 2022 ontvingen wij uw aanbiedingsbrief en concept brief betreffende het Doemee-onderzoek naar de Wet openbaarheid van bestuur (Wob) (hierna: het onderzoek). In de concept brief wordt ingegaan op het onderzoek dat in opdracht van de Nederlandse Vereniging van Rekenkamers en Rekenkamercommissies (NVRK) is uitgevoerd door Pro Facto. De centrale vraag van het onderzoek was: *Hoe geven de overheden vorm aan de afhandeling van Wob-verzoeken, in hoeverre gebeurt dit rechtmatig, hoe wordt hierover verantwoording afgelegd, hoe is actieve openbaarmaking geregeld en hoe verhoudt zich dat tot de eisen die de Wet open overheid (Woo) straks gaat stellen.* In totaal hebben 83 gemeenten (waaronder Koggenland), 8 provincies en 2 waterschappen deelgenomen aan het onderzoek. Ook de Rekenkamercommissie Koggenland (hierna: RKC) heeft dit jaar meegedaan aan het onderzoek.

In uw concept brief staan een aantal conclusies en aanbevelingen. In deze brief ontvangt u de reactie van het college van burgemeester en wethouders van Koggenland (hierna: het college).

Algemeen

Wij willen u in de eerste plaats hartelijk bedanken voor uw concept brief. Openbaarheid en transparantie staan hoog op de agenda van het college. De wijze waarop met openbaarheid wordt omgegaan is daarbij, zoals u ook in uw concept brief opmerkt, van groot belang. Wij waarderen het dat de RKC aandacht heeft voor dit onderwerp en aanbevelingen doet om meer recht te doen aan de ambities van een open en transparant bestuur.

Daarnaast zijn in uw concept brief duidelijke uiteenzettingen, conclusies en aanbevelingen opgenomen om de (schriftelijke) werkwijze, de informatievoorziening en de data rondom de Wob - en straks Woo - te verbeteren of meer inzichtelijk te maken. Wij onderschrijven de conclusies en aanbevelingen uit uw concept brief. Het onderzoek en uw concept brief dragen bij aan het nog verder op orde brengen van de gemeentelijke processen rondom openbaarheid.

Reactie op conclusies

In uw concept brief komt u tot de volgende conclusies:

1. Beleid openbaar maken van overheidsinformatie ontbreekt
2. Interne organisatie afhandelen Wob-verzoeken niet beschreven

Postadres	Telefoon	Fax	E-mail	Bankrekening
Postbus 21 1633 ZG Avenhorn	(0229) 54 84 00	(0229) 54 84 84	info@koggenland.nl	NL05 BNGH 028.51.28.175

3. Het zicht op de Wob-verzoeken en -besluiten is beperkt
4. Procedurele afhandeling van de Wob-verzoeken lijkt op orde
5. Kwaliteit Wob-besluiten lijkt op orde
6. Verantwoording aan gemeenteraad ontbreekt
7. Informatievoorziening via gemeentelijke website summier
8. Voorbereidingen op de implementatie van de Woo

Het college is blij om te lezen dat de uitvoering van de Wob - de procedurele afhandeling en de kwaliteit van de besluitvorming - goed op orde is. Het college merkt op dat het juist is dat Koggenland thans niet beschikt over (schriftelijk) beleid en (schriftelijke) werkinstructies. Het niet beschikken over dergelijk(e) beleid en werkinstructies blijkt niet ten koste te gaan van de feitelijke uitvoering van de Wob. Ook onderschrijft het college dat de informatievoorziening op de gemeentelijke website en het zicht op de Wob-verzoeken kan worden verbeterd. Op uw conclusies wordt hieronder nader ingegaan.

Reactie op aanbevelingen

In uw concept brief komt u tot de volgende aanbevelingen:

1. Stel beleid op
2. Stel een procedure op
3. Verkrijg sturings- en monitoringsinformatie
4. Gemeenteraad en college: overleg over informatiebehoefte en -voorziening
5. Breid informatievoorziening via de website uit

Zoals u in uw concept brief zelf ook al opmerkt, wordt reeds gewerkt aan (het verbeteren van) de informatievoorziening en data rondom de Wob. Zo wordt de informatie over de Wob op de gemeentelijke website aangepast en uitgebreid. Ook wordt statistische informatie rondom de Wob-verzoeken/-besluiten verwerkt. Het college neemt uw aanbevelingen daar in mee. Ook gaat het college uitvoering geven aan uw aanbevelingen om te komen tot (schriftelijk) beleid en interne werkinstructie, teneinde te komen tot een verdere professionalisering van de gemeentelijke uitvoering van de Wob. Het voorgaande zal - in een brede en integrale aanpak - worden meegenomen in het implementatietraject van de Woo, ter zake waarvan begin 2022 een gemeentelijke projectgroep is gestart.

Tot slot zal het college na de gemeenteraadsverkiezingen van maart 2022 met de nieuwe raad in overleg treden over de visie van de raad op de informatiebehoefte en -voorziening.

Wij hopen u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Heeft u nog vragen of opmerkingen over de inhoud van deze brief? Neemt u dan contact op met Jolanda Zeilstra, Team Staf, bereikbaar via telefoonnummer (0229) 54 83 08 of via e-mail J.Zeilstra@koggenland.nl.

Met vriendelijke groet,
Burgemeester en wethouders van Koggenland.

E.A. van Wattingen
Gemeentesecretaris

Monique M. Bonsen-Lemmers
Burgemeester

Bijlage 2 – Nawoord RKC

De rekenkamercommissie dankt het college van B&W voor de reactie en is verheugd te lezen dat openbaarheid en transparantie hoog op de agenda van het college staan. Het college geeft aan de conclusies en aanbevelingen uit deze rekenkamerbrief te onderschrijven. Het college verwacht dat het onderzoek en de rekenkamerbrief bijdragen aan het nog verder op orde brengen van de gemeentelijke processen rondom openbaarheid.

Het college geeft aan blij te zijn te lezen dat de uitvoering van de Wob - de procedurele afhandeling en de kwaliteit van de besluitvorming betreft - goed op orde is. Het college verwijst hier naar de bevindingen 4 en 5 uit de rekenkamerbrief. Bevinding 4 (procedurele afhandeling) betreft echter een samenvatting van de door de ambtelijke organisatie beantwoorde vragenlijsten. De bevindingen in deze paragraaf betreffen daarmee een zelfevaluatie. Die zelfevaluatie hebben wij, vanwege het karakter van het onderzoek (een benchmark), niet aan een nader onderzoek onderworpen.

Het college geeft aan uitvoering te zullen geven aan de aanbevelingen. Het college zegt toe met de nieuwe gemeenteraad in overleg te zullen treden over de visie van de raad op de informatiebehoefte- en voorziening. De overige vier aanbevelingen zullen onderdeel worden van de brede en integrale aanpak van het implementatietraject van de Wet open overheid (Woo). Uit de reactie van het college blijkt niet of dit implementatietraject voorzien is van een tijdspad en of informatie over dit traject gedeeld zal worden met de gemeenteraad. Wij adviseren de gemeenteraad actief naar dit tijdspad te vragen, omdat de Woo per 1 mei 2022 in werking treedt.